

Könyvállványok összeomlása

A 2002. február 18-án a tévéhíradók különböző kiadásaiban és másnap, a hírlapokban látott megrázó erejű felvételek, valamint a négy könyvtáros kolléga sérüléseinek híre arra készítettek, hogy a helyszínen tájékozódjam a történetekről (az NKÖM könyvtári osztályának vezetőjétől telefonon kapott felhatalmazásnak megfelelően).

A mindössze villanásnyi ideig látott képek alapján csaknem bizonyosnak véltem a várható konklúziókat. A helyszínen látott roncsok vizsgálata feltételezéseimet meszszenenően igazolta, a mintegy 15–20 ezer kötetre becsülhető gyűjteményrész kaotikus halmazára pedig arra indított, hogy a kollégák segítségét kérjem a többek feje fölött leselkedő veszély elhárításának, megelőzésének érdekében.

A könyvtárosok levelezőlistáján kértem mindazokat, akiknek a munkaterületén a mennyezethez csavarokkal hozzáfeszített állványok találhatóak, hogy tájékoztassanak erről, a veszélyeztetettség mértékének felmérése, illetve a veszély elhárításának megtervezése érdekében.

Megszámlálhatatlanul, kezelhetetlenül sok válaszra számítottam, köztük, a rend kedvéért, azokból a könyvtárakból is, amelyeknek raktárait korábban megismertem, és amelyek 1999-ben készítettek arra, hogy a mára már kasszandrainak bizonyult jóslataimat leírjam: „Ha [az ilyen] állványok közül csupán egy is elveszti az oldalirányú támasztékát, akkor dominó

módjára összedőlhet az egész berendezés.”

Ez történt meg a pécsi jogi kar gyűjteményének átköltöztetése alkalmával.

A három méter hosszú, kétoldalas állványok sorában az egyik, rajta hatvan polcon három tonna könyvvel, annyira meghajlította az alatta lévő födémét, hogy oszlopai eltávolodtak a mennyezettől, ezzel elvesztették rögzítésüket, és dőlni kezdtek.

A szomszédos, hasonló méretű és terhelésű állványcsoport is az elszabadulás határáig jutott már, így nem is állhatott ellen, amikor ütést kapott az elsőnek megindulttól. Hasonló sorsra kellett jutnia még további öt állványcsoportnak. Hozzávetőleg huszonegy tonna könyv és két tonna vasállvány terült szét a padlón.

Váteszi soraimat annak idején nem mertem a legsötétebb gondolataim leírásával tetézni, magam is félve „az ördög falra festésének” ódiúmatól. Amit én akkor túlzásnak véltem, azt megtévezve (de szerencsére mégsem végzetesen) beteljesítette a katasztrófa. Négy kolléga került kórházba – a gondviselésnek hála, csak rövid időre.

Az egykori tanulmányomban szó esett arról is, hogy az ominózus állványtípus eredendő bornírtságára hogyan tesznek rá még egy lapáttal a statikában teljesen képzetlen karbantartók, amikor észlelik, hogy az állványok kezdenek kissé labilissá válni, és újra meghúzzák a „rögzítő” csavarokat, további terhelést fejtve ki az állomány súlyától már úgymint meghajolt födémre.

Írásomat azonban nem fogadta el az a szerkesztőség,

amelyiknek följánlottam, talán azért, mert címéül egy, a legjobbak között jegyzett „tartó szerkezeti szakmérnök” (röviden statikus) kedvenc felkiáltását idéztem: „A szerkezet nem hülye!” Ismeri a törvényeket, és be is tartja a rá vonatkozókat! Meglehet, lenne még mit tanulnunk a szerkezetektől meg a szerkezetekről.

Ami a Katalisthoz fűződő reményeimet illeti, az csak a csúfos kudarc kifejezéssel illethető. Igaz, a kizárólag szöveges közlés korlátai között nem volt módom bemutatni azt az ábrát, amely a legsötétebb rémségekkel fenyegető állványokat jellemzi. Aki ugyanezt a saját környezetének valóságában látja, kössön biztosítást! Vagy keressen sürgősen egy statikai szakértőt!

Aki pedig maga elé tudja képzelni, mennyi lesz az a munka, ami a pécsi kollégákra vár (túl az állványzat újjáépítésén), a húszezer kötet újrendezése, a sérültek restaurálása, a leszakadt jelzetek pótlása, az azt is elképzelheti, mikor fognak hozzájutni az olvasók a gyűjtemény használatához.

Dr. Urbán László
könyvtártervezési
szakértő
cavour@netquick.hu

